

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto	15 gl. — kr.
Za pol leta	8 " — "
Za četrt leta	4 " — "
Za en mesec	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto	13 gl. — kr.
Za pol leta	6 " 50 "
Za četrt leta	3 " 30 "
Za en mesec	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenredno delje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Spomini iz naših prizadevanj.

V zgodovini narodov ne štejejo se desetletja, še komaj stoletje kaj velja. Narod slovenski je v tem izjema, ker pri njem se smejo vsaj zadnja desetletja šteti za stoletja, toliko je napredoval v narodni zavednosti, probujen po možakih, ktere jim je poslala Božja previdnost.

Zatiran je bil Slovan, posebno Slovenec, zatiran povsod, zatiran tako, da si skoro ni vedel pomagati drugače, ko s takim orožjem, kakor ga je imel tujec, njegov zatiralec, ker njegovo domače orožje ni veljalo, se ni moglo meriti s tujim, ki mu je bilo tako na tilniku. Tu govorimo — se ve da — le o duševnem boji, o drugem ne, ker ga ni bilo.

Slovenci, kakor Slovani sploh, spoznali so, da jim sila veliko škoduje nemško časnikarstvo, ki jih opravlja in obrekuje svetu, češ, da so to le človeške živali niže vrste. Takemu obrekovanju, takim hudobnim lažem bilo je treba postaviti se po robu, a kako? Slovanskih in posebno še slovenskih listov naši nasprotniki niso umeli, ti so bili, če so zagovarjali naš narod, podobni tistemu, ki po krivem obrekovanju vedno le sam sebi pravi, da je nedolžen.

Toraj so si osnovali nemške liste, da bi nemške napade odbijali tudi z nemškim orožjem, to je z nemškim jezikom. Najprvo se je za to osnoval na Dunaji časnik „Ost und West“, za njim „Zukunft“ in pozneje, ko sta bila zamrla, je stopil na nju mesto „Wanderer“, star časnik, ki je pa tudi kmalu poginil, ko je začel zastopati pravico in potezati se za Slovane. Razen teh dveh je izhajal še „Osten“, ki še zdaj živetari, in pa Šuselkova res izvrstna „Reform“, ki je zaspala le zato, ker je pisala Slo-

vanom in katoličanom pravično. Te liste vse so zatrli ljudje in njihovi združenci vstavoverci, nekaj pa je temu kriva bila tudi malomarnost Slovanov, ker jih niso dosti podpirali; izgovarjali so se nekteri s tem, da ti listi so osnovani prav za prav za naše nasprotnike nemškega jezika, toraj naj si jih ti naročajo, da bodo zvedeli resnico. Ti pa tega niso storili in tako je zaspal list za listom, nekaj so pripomogle tudi sodnijske klešče, ktere so vsakega kolikor toliko pritiskale, posebno „Ost und West“ in „Zukunft“, kterih vrednika sta pokusila „ričet iz Žabjeka“ (dunajskega). Da potem ni imel nihče pravega veselja, poskusiti z nemškim, v slovanskem duhu pisanem časnikom, se po vsem tem lahko razume in odpusti.

Čehi so imeli in imajo še tak list in to je „Politik“. Pa koliko je že pretrpel ta časnik, koliko njegovi vredniki! Koliko so plačali že samih raznih kazni! A list se ohrani, ker narod česki že zmore toliko, da svojim nasprotnikom drži vedno bakljo resnice pod nos.

Na Dunaji se je zadnja leta vstanovil časnik „Tribüne“ z namenom, zavračati laži nasprotnikov in podučevati o slovanskih razmerah v istem jeziku, v katerem se Slovanom krivica dela; list je dober, a vendar svojega namena ne doseže popolnem, zakaj ne? — bomo pozneje povedali.

Štajarski narodnjaki so si zoper strupeno graško „Tagespost“ osnovali „Südsteirische Post“, jako žilast in krepek list, iz tega namena, da bi zavračali laži in napade na Slovence; na Štajarskem je tudi po slovenskih pokrajinah nemščina bolj razširjena, kakor na Kranjskem in Primorskem, zato so mislili pogrnati „klin s klinom“. Nekaj to že pomaga, a zaželenega vspeha vendar nima in zakaj

ne? Zato, ker naši zagrizeni nasprotniki tega ne beró, če prav je tiskano v njihovem jeziku.

Istega izvira je v Trstu nemški „Triester Tagblatt“, zelo dober list, ali vspeha pravega vendar nima in to iz zgoraj navedenih vzrokov; proti Lahonom je pa kakor gluhemu godba, ker je ne sliši.

Na Kranjskem smo imeli tudi tak list, kteremu pa ravno iz navedenih razlogov osoda ni bila mila. Bil je to zobati, dobro vredovani list „Triglav“, namenjen bolj za unanice, ko za domačine. Imel je Nemcem v njihovem jeziku razjasnovati, kaj je Slovenec, kake krivice se mu gode, česa si želi in zahteva. A tega namena ni mogel doseči, kajti brali so ga le večidel narodnjaki, kterih v tem obziru ni bilo treba podučevati; nemškutarji in Nemci, kterim je bil prav za prav namenjen, ga niso brali in tako je bilo vse prizadevanje zastoj. Boj je bil le s tedanjim ljubljanskim „Tagblattom“, toraj prepir v hiši, zato se tudi ta list ni mogel obdržati in koristil tudi ni veliko; saj Nemec ne bere nasprotnih mu listov, ampak le svoje, zato je prizadevanje Slovanov, posebej pa še Slovencev, pred nemškim svetom spraviti se v lepši svet, prazno, Nemec bi rekel „Streich ins Wasser“. Nemec, če prav je drugače pravičen, bo brž zavihal nos, ko bo slišal kaj o Slovanih, kakor — bodi dovoljena primera — pes, ko zavoha zajca. Pisatelj tega je večkrat govoril že z Nemci raznih stanov, pa ko je pogovor zasukal se na politično, oziroma narodnostno stran, so se misli brž krizale in pogovora o tem moralo je biti konec, drugače bi bil nastal hud prepir.

(Konec prih.)

Listek.

Naš Blažek.

Kratkočasna in resnoba.

(Dalje.)

Bilo je v sredi oktobra. Za dež se je pripravljalo. Dvanajsta ura se je bližala; čas je bilo iti h kosilu. Kar se začnejo fantje popraševati: „Kje je Blažek? Kje je Blažek? Ga ni; pa ga ni! Tú v drvarnici so njegove knjige, njegove škornje, a Blažka ni, pa ga ni!“

Hitro se je po celi hiši raznesla novica: Blažek je ušel! Vsi so ga milovali, ker vreme je bilo prav pasje slabo in do domačije je imel najmanj pet ur hodá. Čez vse pa je mežnarja Jaka ta neprijetnost jezila, ker hlapci so mu oponašali, da mu je bratec ušel, in nagajive, jezične dekle so se iz njega norčevale. Tolažilo ga je le prepričanje, da bodo oče Blažka domá na koleno djali, mu jih z lesko nekoliko gorkih po hlačah našteli, ter ga koj, še do večera,

nazaj pripeljali. Rekel je: „Jutri Blažek v šoli ne bo mogel sedeti, se bo le na noge opiral.“ Prav nič ni dvomil, da je Blažek prvokrat in zadnjokrat ušel.

Zvečer je bil Jaka ves nemiren; vsaki trenutek je pričakoval, kdaj bodo oče Blažka pripeljali. Ko pol ednajstih nekdo na okno potrka, je Jaka prav brez potrebe poprašal: „Kdo je?“

„Blažka sem pripeljal“, odgovoré oče.

Deževalo je, kakor bi iz škafa lilo. Hitro jima Jaka odpré in obema nekoliko postreže.

Drugi dan je Blažek že k sveti maši stregel, s tovariši jedel ter šel v šolo, kakor da bi se ne bilo ničesa zgodilo. Nihče mu te pregrehe ni očitil, ker modro smo sklepali, da nam bo zopet ušel, če ga bomo kaznovali.

Zakaj je vendar Blažek ušel? Kako se mu je domá godilo?

Blažka se je polastil „dolgčas“, tisti notranji čut, ki človeka celó bolnega naredi, dá, kakor pripovedujejo, tudi umori. Tisti dan mu je moralo posebno hudo biti pri srečanju, zakaj

ko je prišel iz šole, je odložil knjige, sezul škornje ter jo je popihal proti domu. Ob treh popoldne je bil že v domači vasi; tukaj je hodil tako dolgo boječe okoli hiše, da so ga mati zagledali ter v hišo poklicali.

„Za božjo voljo, Blažek, zakaj si pa ušel? Kaj ne, dolgčas ti je bilo po meni; pa Jaka je tako pust in hud!“ — Blažek mater tako milo pogleda, da mati svojega Benjaminčka kar v naročje pritisnejo.

Med tem oče pridejo domu; sosedinja jim je povedala, da je Blažek prišel. Vsi radovedni stopijo v izbo in ko zvedó, da je Blažek ušel, se jim čelo zgrbanči; prav ojstro in glasno rekó: „Pri tej priči bo šel nazaj!“

„Saj jaz tudi pravim, da mora nazaj iti in potrpeti“, — se oglásé mati.

„Kaj potrpeti! Saj nima kaj potrpeti; še predobro se mu godi.“

„Pa vsaj danes ne bota šla?“

„Koj se bom preoblekel, — koj bova šla!“

„Za božjo voljo, vsaj voz dobi; saj vidiš,

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. avgusta.

Avstrijske dežele.

Česki deželni zbor je imel sejo 2. t. m.: med drugim je bilo razdeljeno poročilo budgetne komisije o deželnem troškovniku za l. 1884. Poročilo zahteva, da naj se deželni naklad mimo p. l. zviša za 1 sold. Več občin prosi, naj bi se prošnje za podporo glediščem zavrgle. — Poročilo komisije, ktera ima oddati vladi mnenje o domovinski pravici, je sedaj gotovo. V tem poročilu se nasvetuje, naj bi dobili domovinsko pravico v občini vsi tisti, ki so bili gotovo določeno število let v pravnih razmerah v kraju. Med vzroki se povdarja posebno to, da dandanes ni več mogoče, da bi še ostalo pri sedanjih določenih zastran skrbi za ubožne, obrt in trgovina sta preveč razvita, tudi druge napredne države, n. pr. Angleška, Francoska in Nemška priznajo domovinsko pravico tem, ki so dalje časa v kraju. — Nekdanja avstrijska postavodaja je imela tudi ta vzrok za pridobitev domovinske pravice. (Mislimo, da je vendar to pravično, ako tisti kraj, kjer je človek pustil svoje najboljše moči, skrbi za njega, kedar ne more več delati, in preskrbi njega zapuščene sirote. Lahko se primeri, da mlad in zdrav človek zapusti rojstveni kraj, starega in onemoglega, ki je svoje moči porabil v tovarni, pa zopet pošljejo v rojstveni kraj, kjer ga že malokdo pozna.)

Ali imajo stariši kako pravico do vzgoje svojih otrok? — O ti stvari so se vendar **oficijozni listi** oglašili, kaj pa, da le v gotovem slučaju, a le teoretično, čakajmo, morebiti da se to tudi dejansko izpelje. V českem klubu deželnega zbora je poslanec Kvičala nasvetoval, otrok, ki ne govori dobro jezika, v katerem se podučuje v ljudski šoli, nima se sprejeti v tako šolo. „Fremdenblatt“ je pisal o tem: „Vprašanje nastane, ali se more kaj tacega meni nič, tebi nič zvršiti. Podlaga našega prava in našega socialnega reda je, da so stariši svobodni v tem, kako da hočejo otroke vzgojevati, kar se tiče verstva, npravstva in razumnosti. Nedoletnim otrokom ne more se vsiliti zoper voljo starišev kako verstvo, isto tako se jim ne more vsilovati vzgoja. V podobah sicer govorimo o sinovih domovine, a v pravem, v postavnem pomenu slišijo otroci starišem, a ne deželi, stariši skrbé za njih vzgojo. To je prasanje za načela, in o tem tukaj govorimo, kajti izvesti take postave ni mogoče. Nihče ne bode osnoval zaradi tega šolskega redarstva.“ Tako govori oficijozni list. Nas pa to veseli, da se tu enkrat govori „o pravici“ starišev do vzgoje otrok. Kar se v tem slučaju zahteva zaradi jezika nemških otrok na Českem, smejo s toliko večjo pravico zahtevati vsi katoliki, ki želé, da bi njih otroci postali dobri kristjanje, v kar

naj duhovniki in učeniki skupaj delujejo. Katoliki bi radi imeli v šoli poročstvo zoper napake nauke liberalizma, in zato bi pa raje videli, da bi duhovni pri šolski osnovi imeli kaj več govoriti, da bi bilo vse šolsko podučevanje v smislu krščanstva. Načelo o pravicah starišev do vzgoje svojih otrok nam je toliko priljubljeno, da se ga bomo večkrat spominjali.

Iz Kološvára (Klausenburg). Pri komisiji za vravnvo mej so si bili v marsičem navskriž misli, vendar dosihmal so se po večem pobotali. Komisija se je mudila dva dni v Borsecku in sedaj se je podala čez Rekas in Csik-Gyimes v Oitoz, da tam na kraji in mestu pregleda zadevne stvari.

Vnanje države.

Iz Londona, 1. avgusta. Zbornica poslancev je sprejela postavbo zaradi angleških zakupnikov v tretjem branji.

Najnovejšo **vajno Francozov zoper Tonking** nekteri milejšje sodijo, nadejaje se, da se bode krščanstvo in evropska omika po deželi razširjala. Mogoče pozneje, ali sedaj prinaša ta vojska krščanskim občinam največe nevarnosti. Vsled evropskih vojska z deželo Anamitov so dostikrat novospreobrnjenec najhujše preganjali. Mogočniki in oblastniki so si hladili jezo nad izgubami s krvjo kristijanov in za maščevanje, da so mogli primorska mesta kupčiji odpreti, požigali so krščanske vasi. Francoska vojska l. 1873 z lahkomišelnostjo začeta in ravno tako končana je prinesla meseca januarja smrt 10.000 kristjanom, 80 krščanskih vasi je bilo požganih in več nego 30.000 na novo spreobrnjenih je prišlo ob vse svoje. Severni del države Anam se imenuje Tonking, a južni ob vzhodnjem bregu Zadnje Indije se imenuje Kohinkina in obsega 440.500 kilometrov, prebivalec ima 21 milijonov. Cerkveno ima 6 apost. vikarijator in obsega te-le kraje: 1. Vzhodnji Tonking 48 misijonarjev, 67.000 krist.; 2. Srednji Tonking 51 misij., 142.000 krist.; 3. Zahodnji Tonking 123 misij., 155.000 krist.; 4. Južni Tonking 76 misij., 73.000 krist.; 5. Severna Kohinkina 56 misij., 27.146 krist.; 6. Vzhodnja Kohinkina 42 misij., 37.076 krist.; skupaj toraj 369 misijonarjev, 501.223 kristjanov. Ti kristjanje so v državi Anam, je pa v Zahodnji Kohinkini, ki je pod francosko oblastjo, 51.450 katolikov in 79 mašnikov in v Kambodži 13.792 katolikov in 19 misijonarjev. Vidi se iz tega, za koliko gre v ti vojski, in kakošno trpljenje vtegne nastati za kristjane, ako pristopi k divjosti vojske še versko sovraštvo.

Izvirni dopisi.

Iz Šentvida, 2. avgusta. (O petindvajsetnici.) Minoli torek, to je, 31. julija, so pri

nas petindvajsetletnice obhajali tisti duhovniki, ki so bili v mašnike posvečeni leta 1858. In ti so bili p. i. gg. Gorišek, Hiti, Indof, Kajdiž, Kotnik, Anton Krčon, o. Kalasancij Margreiter, Premierstein, Lovro Rožman, Šmuc, Vole, Žan. Skoro vsi so prišli že v ponedeljek popoldan.

Cerkev je bila lepo olepšana, in trije slvoloki s primernimi napisi so pozdravljali prišle jubilate. Že v ponedeljek ob štirih so zvonovi veselo drobili na čast gospodom jublantom, kakor da bi hoteli reči: „Dobro došli v Šentvidu!“ In glas možnarjev je gromel čez vasi in polje, da je bilo veselje. Ob sedmih so bile večernice in potem litanije. Torek na vse zgodaj so zopet pritrkavali, in gospodje jubilanti niso mogli dovolj pohvaliti lepega šentvidskega zvonjenja; zvonovi so lepo vbrani (čast gospodu rajneemu Blažu!) in fantje znajo tudi prav lepo pritrkavati; ni čuda, da so nekemu česemu duhovnu iz Plzna stopile solze v oči, ko je slišal šentvidsko pritrkavanje.

Ob sedmih v tork so bile bilje in črna sveta maša za ranjke sošolee; pri biljah se je veličastno-tužni „Libera“ razlegal mogočno po prostorni cerkvi. Ob devetih je pridigoval g. Kajdiž. Govor je bil vsestransko dovršen. Nekteri jubilanti so bili pri njem močno ginjeni, kakor se je videlo. Po pridigi je maševal č. g. pl. Premierstein. Pri maši se je posebno odlikovalo strogo cecilijansko petje. Jubilanti so rekli, da takega petja ni z lepo dobiti na deželi. G. Miroslav Tomec, pevovodja, sme ponosen biti na svoje pevce, ki daleč okrog nosijo slavo svojih grl.

Pri obedu se je začelo živahno kramljanje, in spomini iz dijaških let so se nosili na beli dan. Jubilate je počastil s svojo pričujočnostjo tudi njih nekdanji sošolec, grof Chorinsky, svetovalec c. k. deželne vlade. Zglasile so se napitnice. Govorili so gospodje: Vole, Chorinsky, Krčon, Lovro Rožman. Govorniki so se toplo spominjali svetega Očeta papeža Leona, ki so jublantom poslali svoj apostoljski blagoslov, gospoda knezoškofa Krizostoma, ki so želeli priti k slovesnosti, pa tega zavoljo bolehnosti niso mogli storiti, a spominjali tudi presvitlega cesarja, ki se je s svojo ljubeznjivostjo prikupil vsem ljudem na Kranjskem.

Gospodje jubilanti so dobili nekaj telegramov od sošolecev, ki niso mogli priti k slovesnosti. Naj navedem le dva telegrama. Č.

kako je Blažek zdelan; sam vendar ne boš tudi tje in nazaj peš hodil — v takem vremenu!“

Oče niso hoteli dalje ugovarjati in tako je materna obveljala, kakor po navadi. Blažek se je pri materi nekoliko poerkljaj, ker skuhali so mu brž malo kave; proti večeru sta se vsedla z očetom na voz, in tako je bil ob enajstih Blažek že v navadnem gnjezdu.

Ko mi je drugi dan Jaka vse to pripovedoval, je gotovo več ko desetkrat ves nevoljen ponavljal: „Vsega so mati krivi; mati mu dajejo potuho; mati so ga razvadili; zavoljo matere tudi oče ne smejo biti tako ostri, kakor bi bilo treba.“

Tako je! Zopet ena skušnja več! Matere posebno popačijo svoje otroke; one so krive, da postanejo otroci iz angeljčkov — pošasti. V svoji slepi ljubezni jim vse privolijo, za male nerednosti, n. pr. svojeglavnost in togoto, jih ne kaznujejo, neomejene pokorščine od prvega začetka ne tirjajo, jih ne nadzorujejo, jih k nečimernosti in sladkosnedenosti nape-ljujejo . . .

„Stoj, prijatelj! to ni kratkočasno!“

Verujem, da ni; a če ta kapitel pride na vrsto, sem ves razburjen, ker vsaki dan vidim, koliko zanikerni, pa tudi v svoje otroke zaljubljeni stariši škodujejo; in če jih človek zaradi tega opominja, se gotovo zameri; posebno matere so kaj občutljive in potem kar pozabiti ne morejo. Sem že skusil.

Na Kranjskem je še mnogo „mamk“, ktere so svoje dni peče in zlate „havbe“ nosile, sedaj so pa na pol gosposke. Njih hčere pa že klobuke nosijo, ali so vsaj pošteno našemljene. Priznam, da mene ne jezi kmalo ktera reč tako zeló, kakor sedanja nespametna nobléša pri otrocih rokodelskega in kmečkega stanu. Kam bomo prišli? Koliko denarja potratijo ženske za slabo blago, za vedno pre-narejanje! Zato je dandanes toliko šivilj in vse imajo dosti dela. Zato pa tudi mladim ženskam kuhovnica in hlev več ne diši, le šivilje, hišne, poštarice, telegrafistovke, učiteljice bi bile rade; če vse spodleti, postanejo fabričanke in še kaj drugega. Kmetu je pa že silno težavno pošteno

kravjo dekle dobiti; večidel si jo mora s hribov naročiti. Za sé sem prepričan, da tem nezdravim socialnim razmeram daje glavni povod nagnjenje do gosposčinje, kteremu bi pametni stariši in odgojitelji, zlasti po ženskih zavodih, na na vso moč morali nasproti delati. A kaj bi zdihoval po nekdanji priprostosti našega ljudstva! Nikdar več se ne bo povrnila! Raji hočem povedati, kaj se je staremu in skušenemu učitelju lansko leto primerilo.

Bil je nekega dne na sprehodu posebno dobre volje; nasprot mu pride učenka Tončika, ktere stariši so sicer poštenega rokodelskega stanu, pa kar obleko otrok zadeva, se pri vseh pametnih le smešne delajo. Učitelj Tončiko ustavi in ji prijazno reče: „Tončika, poprašaj doma mamo, čemu so ti lase ob čelu pristrigili, čemu imaš tako zeló kratko kikelco, in čemu je ta le rep od zad?“ Čez nekoliko dni jo zopet dobi ter ji reče: „No, Tončika, kaj so mama rekli?“ Deklica se možato odreže: „So rekli, da to vam nič mar ni!“

Pedagogično modro ono naročilo gotovo

g. Jožef Buh, misijonar v Ameriki, na potu v svojo domovino, telegrafoval je iz Bremena: „Congratulor. Celebrenus et octavam jubilaie die septima augusti, ero vobiscum.“ Gosp. Schwegel je telegrafoval z Bleda: „Hvaležen prijaznega spomina srčno pozdravljam v Šentvidu zbrane sošolce. Rad bi bil danes osebno med vami, pa me zadržujejo silna opravila.“

Gospode jubilate pozdravit je prišlo nekaj gospodov iz Ljubljane, n. p. č. gg. kano-nika: stolni dekan Jurij Vole in monsignore Luka Jeran, gospoda profesorja Maru in Žakelj, jubilarov sošolce. Na večer se je ve-sela družba razšla z željo, da bi se zopet sešli čez 10 let.

Iz kamniške okolice, 1. avgusta. „Svet se obrača in ljudje ž njim!“ glasi se pregovor, res obrača se svet, obrača se tudi naša sreča in nesreča, a ljudje so ob vsakem časi isti v dobrem in złém.

Mnogo se je že spremenilo, zlasti v sre-dini mile Slovenije, v beli Ljubljani, v teku letošnjega leta. Kolika sprememba, prejšnja namešana Ljubljana postala je sedaj bolj bela! Prejšnji deželni zbor je prominul, porodil se je zbor po večini narodno, čeravno ne popol-noma po godu, vendar upati nam je boljšega stanja. Njih Veličanstvo samo je blagovolilo obiskati našo deželo ter se muditi dalje časa v nje srei, v Ljubljani. Presvitli vladar so se sami prepričali o vdanosti Slovencev, a tudi začuli njih prošnje in gledali njih prizadevanje. Gotovo da, nekako v poroškem duhu je videl slavni pesnik Prešern našo prihodnost, ker je pel: „Vremena bodo Kranjcem se zjasnile, Jim milše zvezde kakor zdaj sijale“. Nepre-čenljive besede našega pesnika, ktere so se že spolnoval, se še spolnujejo in daj Bog, da se tudi vresničijo!

V preteklem meseci smo dosegli tudi, če-sar se nismo tako hitro nadejali: „Slovenec“ je postal dnevnik. Kaj ne, dragi čitatelj, za nas je to vesela sprememba? Ker pa je „Slovenec“ dnevnik, treba mu je tudi mnogo pomoči, bodi si duševne, bodi si gmotne. Na delo tedaj, veri in narodnosti vdani Slovenci! podpirajmo svoj katoliški dnevnik, delajmo, kolikor je moč, ne bojmo se vsake malenkosti, ob časi bodemo se veselili žetve! Upajmo, da bode „Slovenec“ tudi znanprej branil naše pravice, deloval domovini v slavo in čast, spod-

ni bilo; zato je pa učitelj tudi primerno robati odgovor dobil. A tudi mati je pokazala, kakoš-nega duha da je. Prav radoveden sem, kakšen sad bo zrastel iz cvetja, ki se nahaja na njenem vrtu.

Čujte! celó nekteri očetje so tako nespa-metni, kakor una mati. Sošel sem se nekega dne z bogatim, kruljevim, trdim kmetom, ki ima hčerko že tako samo svojo, da vpricho matere puši cigarete. Opomnil sem ga, naj svoje hčere nikar tako gosposko ne oblači, če ne, bode pod milim Bogom za nič; še sra-movale se ga bodo. Mož mi je hudó zameril, ter se doma hudó čez mé pritoževal. Menim, da mu bodo otroci premoženje raznesli, če bi imel tudi na kupe denarja.

Taki so nekteri stariši! Le čez otroke se jim ne sme govoriti, le samo njih hvalo bi radi poslušali.

Blažek, Blažek, kam sem v svoji vnetosti zašel! Skoraj sem na té pozabil.

(Konec pril.)

bujal naše ljudstvo k dobremu ter ostal vedno pošten katoliški list, kakor je bil doslej! (Ko-likor moč, bodemo se trudili doseči svoj smo-ter. Vredn.)

„Slovenec“ se pa gotovo nadeja podpore od gospodov duhovnov, toraj gospodje, ne da bi se v tej nadeji prevaril. Pa tudi vi drugi domoljubi! ki bivate v raznih krajih domovine, pišite za ta list, saj to ne stane toliko. Ako vzameš, dragi prijatelj, polo papirja in napišeš kaj tehtnega in oddaš na pošti, ne prizadeva to posebnega truda in troška, a vendar bodeš vstregel listu in čitateljem. Le če bode imel „Slovenec“ vedno dosti gradiva, potem bode lahko zadostoval svojemu nalogu.

Podajmo si prijateljsko roko, veselimo se, da moremo pisati v takem milem jeziku kot je slovenski! Bodimo neustrašeni in previdni! Delujmo toraj: „Z združenimi močmi!“ in ne zabimo izreka: „Vse za vero, dom, cesarja!“

„Pozorni“.

Z Dunaja, 1. avgusta. (*Avstrija pa Nem-čija*.) Liberalni judovski listi si neprenehoma prizadevajo spodkopati zaupanje in zvezo med Nemčijo in Avstrijo, ter v enomer med svet trobijo, da nam Nemčija zaradi sedanje vlade ne more biti prijazna in da je prava zveza z njo le mogoča, ako Avstrija zopet zadobi nemško liberalno ministerstvo. Ker je pa knez Bismark že pri mnogih prilikah pokazal, da za naše liberalce ne mara, ki jih je lani ime-noval „Herbstzeitlose“, „Deutsche Zeitung“ piše, da se knez Bismark le iz diplomatičnih vzrokov dela, kakor da bi za naše nemške li-beralce ne maral, v srečo pa da za nje močno gori, in da je njih najboljši zaveznik. Pa precej na prvi pogled se je pokazalo, kaj ti listi s tem pisarenjem nameravajo; hoteli so namreč le to doseči, da bi nemška vlada ne zaupala naši, naša pa ne zaupala nemški, in da bi se omajala zveza in prijaznost med njima. Pa ta nakana jim je do dobrega spod-letela, kar najbolj priča to, da je nemški ce-sar grofu Kalnoky-u, našemu vnanjemu mi-nistru, ravno te dni podelil najvišji red, ki ga na Pruskem sploh imajo, namreč red črnega orla. Prijateljstvo med obema državama je toraj ravno tako trdno, prisrčno in odkrito-srčno, kakor je bilo v najboljših dobah, in Nemčija našim liberalcem neče skazati te pri-jaznosti, da bi se zaradi njih sprla s svojo za-veznico. Kam se bodo v svoji sili sedaj obr-nili, da zopet za nekaj časa odvrnejo obupanje, ki se nekterih izmed njih že polastuje? Morda bodo pomoči iskali pri Turkih; nemogoče bi to ne bilo, ker so oboji zadostno pokazali svojo politično nezmožnost in že stari kranjski pregovor veleva: „Gliha vkup štrih.“

Hrvatska, 26. julija. (*Javno mnenje v Rusiji in moskovska stranka*.) (Dalje.) Rusko carstvo šteje več ko trideset raznih plemen, tako, da nasproti štirideset milijonom Veliko-Rusov stoji enaka masa Slovencev, ki govori druge dialekte, Germanov, Litvarov, Letov, Latinov, Finov, Tatarjev. More se reči, da samodržstvo je ona centripetalna moč, ktera združuje vse življe, ter jih veže v miru. „Osla-bite samodržstvo, pa bodo vsi ti življi oživeli z lastnim življenjem, kaos bo izmenil red, Ru-sija bo razpala, in vničeno bo delo naših očev, po katerem je naša zemlja postala največe cesarstvo svetá.“

„To imate“, tako nadaljujejo, „dober raz-log, da se dobro premozga zatakne v sedanje vstanove Rusije. Sicer je ta razlog še le dru-gotne naravi“.

„Vi mislite, da je le eden način slobod-nim biti. Dovolite saj, da ima vsaki narod o tem svoje lastno prepričanje. Vedite, da samodržstvo nikakor ni umetna vstanova, niti dedovina barbarske preteklosti. Samodržstvo je izšlo iz same notrnosti ruskega naroda, ter odgovarja njegovemu načinu umevanja javnih stvari. Vi zapadnjaki ste se razvili v smislu individualizma, mi drugi smo se razvili v smislu družinskega življenja. Vaša družba je osno-vana na individualnem imetku, naša na kolek-tivnem. To je tisti temeljni razloček, kteri redno gube z vida, kader želé, naj se vaše vstanove pri nas uvedó. Predstavite si Rusijo kakor ogromno poljedelsko zemljo, mesta so pri nas iznime. Razen Petrograda in Moskve imamo le štiri ali pet mest, ki štejejo več ko sto tisoč prebivaleev, a mi morebiti imamo v sami Evropi okolu sto milijonov prebivaleev. Grajsko prebivalstvo, ktero iznaša pri vas tretjino naroda, šteje pri nas komaj tretjino prebivalstva. Vendar se pri nas imenujejo mnogi kraji mesta, ki niso drugo ko velike vasi, podvržene sestavi kolektivnega posestva kakor druge vasi. Pa še v mestih, Petrogradu in Moskvi, je del prebivalstva kmetiški. Vi ste si ogledali naše velike tovarne, ter so vam jemčno rekli, da delavei prihajajo s kmetov, da ostajajo v zvezi s svojo občino, da mnogi izmed njih pri pogajanji stavljajo pogoj, da se jim dajo dva odpusta na leto, eden ob času setve, eden ob času žetve. Pri nas ni te mase proletarcev brez posestva, brez vezi na zemljo, ktero (maso) skrb za jutri nareja, da so plen pustih deklamatorjev. Kader vaši časopisi go-voré o ruski revoluciji, kakor o mogočem dogodku, nam je za smeh. Kje so revolucijo-narci? Ubili so carja Aleksandra II. v ulicah petrogradskih, pa nihče se ni genol v Rusiji. Pomislite le, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi bili ubili Napoleona III., pa boste mahoma umeli razloček obstoječ med obema zemljama.

Leta 1789 ste naredili vi revolucijo, da dosežete enakost, ter daste zemlje onim, ki jih obdelujejo. Nasprotno pa pri nas nikdar ni bilo odločenih kast, plemstvo se podeljuje po činu, a čin je pristopen vsakemu. To plem-stvo zdaj nima nikakoršnih privilegij. Kar se tiče posestva, ima vsaki kmet po tako ime-novanem miru svoj del. V naši zemlji po-temtakem ni niti ene onih socijalnih krivie, ktere mogo pobuniti narod, ter prevzročiti po-litično katastrofo. Oslobojenje kmetov je od-stranilo vsaki strah v tem oziru. Za revolucijo je treba nekega vzroka, a tega pri nas ni.

Našim kmetom je mir povse zadosten. Kader bode ta izpopoljen s konečnim zemstvom (distriktualni in provincijalni zbori), bo moči jih zmiraj zadovoljevati, ter bodo imeli vse slobodščine, ktere želé in ktere so jim potrebne. Mir je imovna zadruga cele ene vasi za ob-delovanje polja pripadajočega skupnosti. Ale-ksander II. je oslobodil kmete, je ustrojil mir kakor popolnoma avtonomno občino. Mir v ruskem jeziku pomeni svet, pa res je vsaka naša občina majhin svet, kteri si v vsem za-dovoljuje sam. Zemlje so last vasi. Vaščani si delé te zemlje za obdelovanje. To velenje se opravlja v stanovitnem času, ki ga kmetje sami določijo. Noben kmet ne more biti oro-pan pravice na del skupnosti, kteri mu pri-pada. Ruski kmet ni nikdar izvržen nevarnosti lakote pogibatí in mreti; ako se klati po svetu, pa se ruinira, naj se le vrne med svoje: našel bo tamkaj svoje mesto in svoj del zemlje, ktera se ne more prodati. To je razlog, da

mi nimamo proletarcev. Mir nas oslobaja te more zapadnih dežel, on je neka velika družina, iz ktere nihče izključen ni, in kjer življenje obstoji iz nepretrgljivega medsebojnega podpiranja, kar značaju ruskega naroda daje ono blagost, ki ste jo morali opaziti. Mir plača davek kolektivno, zadovoljivši po ti dolžnosti do države, upravlja se on sam, kakor najbolje zna, imenuje svoje poglavarje, razpravlja o svojih interesih, ter stvarja vstanove v ljudskih skupščinah, katerih se more vsaki posameznik vdeleževati. Kje imate vi bolj demokratično uredbo, več prave slobode?

(Dalje prih.)

Domače novice.

(Deželni predsednik gosp. baron Winkler) je potoval te dni po Dolenjskem in se vrnil večer nazaj v Ljubljano.

(Milostljivi gospod knezoškof dr. J. Z. Pogačar) vrnejo se jutri z Gornjega grada domú; potem podajo se na Goričane.

(Deželne sodnije predsednik gosp. Grčar) je šel za šest tednov v toplice v Laški trg, namestuje ga gosp. dež. sod. nadsvet. Kaprec.

(Deželna razstava v realci) ostane, kakor je že naznanjeno, odprta še do vštete nedelje. Vsak, kdor jo je videl enkrat, gre jo gledat dvakrat, trikrat in se je še ne more nagledati. Je pa res tako mikavna, tako mnogovrstna, da kaj takega ne bomo menda nikdar več videli.

(Postava o združenji občin in ločitvi mest in trgov od kmetijskih občin), ktero je sklenila večina prejšnjega deželnega zbora kranjskega in zoper ktero se je upirala narodna manjšina, ker bi bila deželi na kvar, — ni zadobila cesarjevega potrjenja. Iz tega se razvidi, da se sedanja vlada res ozira na blagor naše dežele in nje prebivalcev.

(Gosp. Geba), znani ljubljanski urar in elektro-magnetikar, podal se je k električni razstavi na Dunaj, da se podučí v vseh strokah elektrike, in bo tam bival več tednov.

(Izredni občni zbor društva dosluženih vojakov) je bil v nedeljo 29. t. m. poludne ob 2 v salonu pri „Bierhalle“, navzočih je bilo nad 200 udov. Predsednik g. Mihalič je razložil dolžnosti in priboljške tem, ki vstopijo v službo „Rudečega križa“ za strežbo ranjenim vojakom, 45 udov se jih je v to že oglašilo, in danes se jih še mnogo oglašja. Račun o stroških povodom 600letnice se je odobril. Društvenemu predsedniku g. Mihaliču so priznali nagrado in volili so ga za častnega predstojnika splošnemu društvu kranjskih dosluženih vojakov, in potem je bil zbor zaključen.

(Odlikovanje za razstavljena poljedelska orodja in stroje pri kmetijski razstavi) v Ljubljani ob slavnosti 600letnice 1883. A) Srebrne državne medalije: 1. Ljubljanskemu čebelarstvu za zbirko različnega čebelarskega orodja; 2. g. Mihaela Ambrožiču v Mojstrani za zbirko čebelarskega orodja; 3. g. Janezu Drobežu z Brda pri Celju za zbirko pripravnih in dober kup oralo (dreves); 4. g. Henriku Lanzu na Dunaji za zbirko strojev, posebno mlatilnic, krmoreznice, čistilnice za žito itd.; 5. g. Juliju Čarovu v Pragi za sekove orala, nadalje orodje in stroje lastnega izdelovanja; 6. g. Umrath & Comp. v Pragi, ktere je zastopal g. J. G. Winkler v Ljubljani, za mlatilnice ročne in gonjačo. B) Bronaste državne medalije: 1. g. Edvardu Schlegel-u v Ljubljani za zbirko podkev za zdrava in

bolna kopita in orodje; 2. sirarski zadrugi Bistrica v Bohinji za zbirko sirarskega orodja; 3. g. Antonu Planincu v Boštajnu za pripravno in prosto sestavljeno smukalnice za grozdje; 4. g. Janezu Bregle-u v Buda-Pešti, kterege je zastopal g. J. G. Winkler v Ljubljani, za žitno čistilnico (trieur); 5. g. Mayfahrt & Comp. na Dunaji (Frankfurt) za zbirko poljedelskega orodja in strojev; 6. g. Tomažu Bohrerju v Celovcu za zbirko pripravnih in dobro izdelanih oralo (dreves); 7. g. A. Pfanhauerju na Dunaji, kterege sta zastopala gg. Terček & Nekrep v Ljubljani, za zbirko pripravnega mlekarkega orodja; 8. g. Kleiner & Fleischmann v Mödlingu, ktere je zastopal g. J. G. Winkler v Ljubljani, za zbirko pripravnega mlekarkega orodja; 9. g. Francu Omersi v Kranji za zbirko v deželi izdelanih, dober kup in pri gospodarstvu potrebnih železnih verig; 10. g. Albinu Aechtshinu v Ljubljani za zbirko pripravnega, doma izdelanega poljedelskega orodja in strojev; 11. gospodom Terček & Nekrep v Ljubljani za zbirko pripravnega orodja in strojev različnih domačih izdelovalcev; 12. gosp. J. G. Winklerju v Ljubljani za zbirko pripravnega orodja in strojev različnih domačih izdelovalcev. — Sledečim razstavljavcem, katerih izdelki pa niso v tesni zvezi s kmetijstvom, pripoznane so se priznalne diplome, namreč: 1. g. Albertu Samassi v Ljubljani za izvrstne trombe, gasilnice, cevi in pipe; 2. g. Karolu Hofbauerju v Trzinu za dobro, umetno in iz najboljšega lesa izdelan paviljon z opravo vred; 3. g. A. Tschinkelnovim sinovom v Ljubljani za sejalnice lastne rabe; 4. gospodarju J. Malenšku s Taenja za mlatilnico in krmoreznico na par.

Razne reči.

— Državnega zakonika listi XXIII., XXIV. in XXVII. so se začeli v c. k. dvorni in državni tiskarni razpošiljati 2. t. m., med drugimi tudi v slovenski izdaji. List XXIII. je posebno zanimiv. Samo v nemški izdaji pa se je razposlal XXXIX. Obsega pa št. 132, v kateri je ukaz ministerstva za denarstvo in trgovino dne 20. julija, kar se tiče colnine drugačnih električnih svetilnic kakor Edisonovih, št. 133 pa ima ukaz denarstvenega ministerstva dne 24. julija 1883, kar se tiče izdaje novih poštних mark.

— O napadu na profesorja v Gradcu 30. junija smo svoj čas poročali. Napastnik, 18letni gimnazijski učenec Maks Nasko, je vstrelil na profesorja matematike g. Sängerja prav blizo, a ker je imel profesor debelo obleko, ga je krogla samo oplazila. Učenec je bil zatožen umora in je stal 1. t. m. pred porotno sodbo. A porotniki so rekli, da ni kriv umora, a samo težkega telesnega poškodovanja, rekli so pa, da je bil toliko zbežan, da ni vedel, kaj dela. (Človek, ki si revolver kupi in ž njim gre nad profesorja ne ve, kaj dela?! Ali mu je mar kdo drugi revolver podtaknil in ga na profesorja nahujskal?) Obsojen je bil le na 3 dni zapore zarak prestopka orožne postave.

— V Lineu na Gorenjem-Avstrijskem se jih je za strežbo ranjenim vojakom pri družbi rudečega križa oglašilo 67 dosluženih vojakov. Podučevali so jih v strežbi ranjenih in 30. p. m. so bili preskušeni in sprašani, so li sposobni za to službo o času potrebe. Njih 54 jih je bilo najdenih sposobnih, a 13 se jih še le uri v tem, ker ni zdavno, kar so pristopili. Pri ti preskušnji je bil navzoč c. k. namestnik, prvi zdravnik v bolnišnici dr. Proheš in polkovnik Arthofer in tudi vodja podučevanja.

— Na otoku Isehiji so dosihmal zagreblili 1000 mrtvih, v bolnišnice so prenesli 650 ranjenih. Posamezne še žive ljudi še zmirom

izkopljejo iz podrtin. — Ljudje bodo morali svoje kraje zapustiti, delajo za-nje barake.

— Iz igre pa žalostna resnica. V lesenem gledišči v Casamiccioli so začeli igrati burko: „Ura, klobuk, norec“. Pri 1. dejanji mora pasti hišno orodje, da se sliši, kakor potres, in pulcinello mora zavikati: „Bog pomagaj!“ To se je tudi zvršilo — ali v tem hipu se zemlja odpre, iz nje švigne žolti plamen — ni se slišalo ne ropotanje ne potres. A v tem hipu ugasnejo luči, vse je bilo v dimu in v oblakih prahu zavito, smrtni strah je vsem jezike zavezal. A potem je nastal toliko večji krik: „Na morje, na morje, sicer bomo živi pokopani!“ srečno so dobili rešilno ladjo.

— Kolera se po Egiptu bolj in bolj širi, najnovejša poročila govoré o 661 mrtvih v zadnjih 24 urah.

— Verska statistika. Prešteviljeno je, da je na vsem svetu 627 milijonov monoteistov (ki verujejo v jednega Boga) in 816 milijonov malikovalcev. Posamezne vere se tako razdele: 212 milijonov je katolikov, 124 mil. protestantov, 84 mil. razkolnikov, 7 milijonov judov, 200 mil. mahomedanov, 163 milijonov braminov, 423 mil. budistov in syntoistov in 230 mil. drugih paganov. Kristjanov je tedaj le 420 milijonov in častilcev jednega Boga, katerim prištevamo jude in mahomedane, še polovica vseh ljudi na zemlji ni.

— Prevljudno. Žena, ki je že mnogo večerov pri bolnem možu čula, je rekla: Moram malo zadremati, če bi imel umirati, dregni me. Mož pa je umrl, žene pa ni klical. Najbrž trudne žene ni hotel v sladkem spanji motiti!

Telegrami „Slovenca“.

Nyiregyhaza, 3. avg. Predsednik sodnije razglasi razsodbo, po kateri so vsi zatoženci nekrivim spoznani in oproščeni.

Umrli so:

31. julija. Albert Podkrajsek, sin vodje žel., 3 mesece, Travne ulice št. 5, katar v črevih.

2. avgusta. Eduard Ling pl. Linggenfeld, 61 let, Franc Jožef. cesta št. 7, srčna napaka.

V bolnišnici:

29. julija. Peter Breznik, gostač, 73 let, vodenica.

Dunajska borza.

2. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 80 kr.
Srebrna „ „ „ „ „ „ „ „	79 „ 60 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 50 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 50 „
Ogerska zlata renta 6% „ „	119 „ 85 „
„ „ 4% „ „	88 „ 70 „
„ „ papirna renta 5% „ „	87 „ 10 „
Kreditne akeje „ „ 160 gld.	294 „ 20 „
Akeje anglo-avstr. banke 120 gld.	109 „ — „
„ „ avstr.-ogerske banke „ „	839 „ — „
„ „ Länderbanke „ „	112 „ 50 „
„ „ avst.-oger. Lloyd v Trstu „ „	648 „ — „
„ „ državne železnice „ „	317 „ 40 „
„ „ Tramway-društva velj. 170 gl.	223 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 80 „
„ „ Ferdinandove sev. „ „	105 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119 „ — „
4% „ „ 1860 500 „	135 „ — „
Državne srečke iz l. 1864 100 „	170 „ — „
„ „ 1864 50 „	169 „ 50 „
Kreditne srečke „ „ 100 „	172 „ — „
Ljubljanske srečke „ „ 20 „	23 „ — „
Rudolfove srečke „ „ 10 „	20 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103 „ — „
London „ „ „ „ „ „	119 „ 80 „
Srebro „ „ „ „ „ „	— „ — „
Ces. cekini „ „ „ „ „ „	5 „ 65 „
Francoski napoleond. „ „ „ „	9 „ 49 „
Nemške marke „ „ „ „ „ „	58 „ 45 „

Naznanilo.

Deželna razstava v poslopji ces. kr. realke bo še do nedelje, 5. avgusta zvečer, vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 7. ure zvečer odprta.

V Ljubljani, 31. julija 1883.

Za razstavní odbor:

Murnik.

(3)

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.